

Speech voor dhr. Braks tijdens de Voorzittersconferentie op 23/24 mei 2003 te Athene.

“De rol van de nationale parlementen en de toekomst van Europa”

Zeer geachte voorzitter, geachte collegae,

Hartelijk dank voor uw gastvrijheid, het is een voorrecht hier in Athene, de geboorteplaats van de democratie, te mogen spreken over die democratie en over de rol van de nationale parlementen en de toekomst van Europa.

De Europese Conventie is weliswaar nog niet afgerond, er ligt nog geen Europese Grondwet, maar toch is het mogelijk in dit stadium een paar positieve waarnemingen rondom de aanpak en de onderhandelingen te signaleren:

- Allereerst heeft de Conventie gekozen voor een werkwijze die wordt gekenmerkt door een hoge mate van openbaarheid en transparantie. Iedere geïnteresseerde burger kan de werkzaamheden van de Conventie volgen en zijn mening vormen.
- Vervolgens garandeert de brede samenstelling van de Conventie een stevige betrokkenheid van de (nationale) parlementen.

De Conventie staat nu voor de zware opgave consensus te vinden in de complexe discussie over de instellingen. De zoektocht naar evenwicht tussen de instellingen verlangt, dat bij wijziging van één instelling bezien wordt welk tegenwicht daarvoor gevonden kan worden bij de andere instellingen. Ik ben verheugd dat het Benelux-standpunt t.a.v. de institutionele inrichting van de Europese Unie een positief onthaal heeft gekregen van de voorzitter van de Conventie. Naar mijn mening biedt het standpunt een basis voor een brug tussen grotere en kleinere lidstaten.

Bij de besluitvorming van de Raad wordt al weerspiegeld dat een simpele meerderheid van lidstaten niet voldoende is om wetgeving vast te stellen. Daarin hebben de grote landen nu al een groter gewicht. De lidstaten, die op basis van gelijkwaardigheid een verdrag hebben gesloten en hun soevereiniteit deels uit handen hebben gegeven, moeten echter het nationaal belang effectief kunnen behartigen. Ook wanneer zij klein zijn. Ik ben van mening dat het roterende voorzitterschap Europa letterlijk dichterbij de burger brengt. En dat laatste is een absolute noodzaak.

Gelukkig is er al veel overeenstemming over de rol van nationale parlementen. In conventiedocument 738 heeft het secretariaat onlangs op papier gesteld welke veranderingen er op dit terrein te verwachten zijn:

- Rechtstreekse toezending van alle wetgevingsvoorstellen (ook op JBZ-terrein).
- De zeswekentermijn.
- De subsidiariteitstoets, die kan leiden tot heroverweging door de Europese Commissie of tot een vordering bij het Hof van Justitie.
- Openbaarheid van de zittingen van de Raad en van documenten, wanneer wetgeving aan de orde is.
- Betrokkenheid bij evaluatiemechanismen, en toezicht op Europol en Eurojust op JBZ-terrein.

Het is dus te voorzien dat de nationale parlementen veel beter in staat gesteld zullen worden de inbreng van hun regeringen in de Raad te controleren door een sterk verbeterde informatiepositie. Het is nu dus zaak om onze parlementen qua procedures en werkwijze in te richten op deze omvangrijke stroom informatie.

Als voorzitters van onze nationale parlementen zullen wij er de komende jaren voor moeten zorgen dat deze parlementen de slag maken naar een grotere inhoudelijke betrokkenheid bij Europese programma's, beleids- en wetgevingsinitiatieven. Het zou bijvoorbeeld al erg helpen wanneer wij van elkaar op de hoogte zouden zijn van de dossiers die werkelijk ruoer oproepen in het parlement. Gaat het om een nationale kwestie, of blijken meer parlementen met dezelfde kwestie te worstelen? Ik denk dan bijvoorbeeld aan de overeenkomst over justitiële samenwerking met de VS of eerder het Europese arrestatiebevel. Ik denk dat parlementen op zaken die raken aan de rechten van burgers elkaar sneller zullen kunnen vinden en dan een vuist kunnen maken in de wetenschap dat ze niet geïsoleerd staan. Wanneer we om te beginnen echt werk maken van informatie-uitwisseling zetten wij al een grote stap vooruit.

De beide Kamers van het Nederlandse parlement zullen daartoe concrete voorstellen aan U voorleggen.

Mijnheer de Voorzitter,

Nogmaals hartelijk dank voor uw gastvrijheid, geachte collegae, dank voor uw aandacht. Mede namens de Voorzitter van de Tweede Kamer welkom in Nederland volgend jaar; in principe van 1 t/m 3 juli.

20 augustus 2003